

APLICATIU

GUIA DOCENT

PROVISIONAL

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	METAFÍSICA
Codi	100303
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Curs 2013-2014, segon quadrimestre
Horari	http://webs2002.uab.es/departament_filosofia/ o http://www.uab.es/lletres/
Lloc on s'imparteix	Facultat de Lletres (l'aula apareixerà als horaris)
Llengües	català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	JAUME MENSA I VALLS
Departament	DEPARTAMENT DE FILOSOFIA
Universitat/Institució	UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA
Despatx	B7-102
Telèfon (*)	93 586 83 92
e-mail	Jaume.mensa@uab.cat
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	JAUME MENSA VALLS
Departament	FILOSOFIA
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B7-102
Telèfon (*)	93 586 83 92
e-mail	Jaume.mensa@uab.cat
Horari de tutories	

3.- Prerequisits

No n'hi ha

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Metafísica és una assignatura obligatòria del tercer curs del grau de filosofia. L'objectiu general de l'assignatura *Metafísica* és estudiar el problema de l'ésser i la seva relació amb el problema del llenguatge i la veritat. El curs té un doble pol: d'una banda Plató com a exemple d'un autor clàssic que ha plantejat els grans temes de la metafísica (plantejament que, com cap altre, perquè és obert a diverses interpretacions, ens interpel·la també a nosaltres, estudiosos de Plató i lectors del seus diàlegs), i de l'altra, el corrent hermenèutic (com a *lloc des del qual* interpretem Plató). Per això, també, en un tercer tema (la qüestió hermenèutica) farem explícits aquests pressupòsits de l'hermenèutica. Els objectius específics d'aquesta assignatura són:

- a) Assolir una comprensió global de la problemàtica metafísica i del seu desenvolupament històric;
- b) Comprendre els principals conceptes relacionats amb la metafísica;
- c) Llegir textos cabdals de Metafísica;
- d) Presentar l'hermenèutica com a alternativa actual de la Metafísica clàssica

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

CE6 Explicar i relacionar el contingut filosòfic de diversos autors, àmbits i èpoques
CE9 Relacionar els conceptes entre les diferents àrees de la filosofia i la ciència
CE10 Identificar i descriure els elements filosòfics rellevants presents en els grans períodes i autors de la història de la ciència en qualsevol de les seves disciplines
CE26 Utilització amb rigor la terminologia, el llenguatge i la metodologia de treball

Competència

CTF1 Comunicar de manera escrita, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements assolits
CTF2 Desenvolupament de les habilitats de l'aprenentatge autònom
CTF3 Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma
CTF4 Organitzar el temps i els propis recursos per al treball: dissenyar plans amb establiment de prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
CTF5 Analitzar i sintetitzar informació.

Competència

CG3. (CGU: competències generals UAB, si no estan incloses a les CT):
1. Desenvolupament de l'esperit crític i capacitat de comunicar-lo
2. Desenvolupament de l'aprenentatge autònom
3. Desenvolupament del respecte a la pluralitat d'idees, persones i situacions

6.- Continguts de l'assignatura

Introducció

Tema 1. Concepte de metafísica, panorama actual, més enllà d'una metafísica ontoteològica, metafísica com a hermenèutica crítica.

La qüestió de l'ésser

Tema 2. Plató: La teoria de les idees en el *Fedó*. La “segona navegació”

Tema 3. L'ontologia de Plató: ésser, U (*Parmènides*) i no-ésser (*Sofista*)

1. Introducció general
2. El *Parmènides*: introducció, anàlisi del contingut, interpretacions
3. El *Sofista*: introducció, personatges i enquadrament dramàtic, estructura, nota conclusiva

Tema 4. Plató: ontologia i protologia (la metafísica interpretada a la llum de les *doctrines no escrites* segons l'Escola de Tübingen)

1. Introducció: interpretacions de la filosofia de Plató
2. Schleiermacher: explicitació dels principis hermenèutics d'interpretació dels diàlegs platònics
3. L'Escola de Tübingen
4. Plató: filosofia i escriptura.
5. Krämer i la reconstrucció de la metafísica de Plató a base de la tradició indirecta
6. Interpretació de la metafísica de Plató a la llum de la doctrina no escrita (textos del *Fedó*, el *Parmènides*, el *Sofista*). Nota sobre la interpretació del demiürg en l'escola de Milà

Tema 5. Plató i el mètode hermenèutic de Gadamer

Tema 6. De l'U de Plató al Déu unitrinitari cristià: Agustí d'Hipona i el neoplatonisme

1. Lectura neoplatònica del *Parmènides*
2. Agustí d'Hipona: Déu i la creació

Tema 7. Tomàs d'Aquino i la metafísica aristotèlica

1. Concepte de metafísica: d'Aristòtil a Tomàs d'Aquino
2. La metafísica aristotèlica. Anàlisi de la *Metafísica*
3. Interpretacions de la metafísica aristotèlica: Jaeger, Reale, Aubenque

Llenguatge i veritat

Tema 8. Plató: llenguatge i coneixement (*Cràtil*)

Tema 9. Agustí d'Hipona: filosofia del llenguatge (*De magistro*)*

Tema 10. Gadamer: llenguatge i experiència hermenèutica

1. El concepte de llenguatge en la història
2. El llenguatge com a medi de l'experiència hermenèutica
3. El llenguatge com a horitzó d'una ontologia hermenèutica

El gir lingüístic en la metafísica. La qüestió hermenèutica

Tema 11. Concepte d'hermenèutica

Tema 12. Història de l'hermenèutica: Luter, Schleiermacher, Dilthey, Heidegger*, Bultmann, Ricoeur*

Tema 13. L'hermenèutica de Gadamer: Lectura de la tercera part de *Veritat i mètode**

Tema 14. Habermas*, Apel*, Vattimo i Girard

[*= temes possibles per a fer-ne una exposició a classe]

7.- Metodologia docent i activitats formatives

A les classes el professor exposarà els temes i comentarà alguns textos especialment significatius. L'estudiant disposarà d'uns apunts i dels textos comentats a classe. És recomanable que l'estudiant vagi a classe amb els apunts i els textos llegits. **És molt important assistir i participar a classe.**

A més, l'estudiant haurà de fer dues lectures obligatòries personals: El "Parmènides" de Plató; i la tercera part de "Veritat i mètode" de Gadamer.

Utilitzarem el Campus Virtual bàsicament per compartir els materials. En canvi, si l'estudiant es volgués posar en contacte amb el professor, cal que ho faci per mitjà del correu electrònic (i no amb la missatgeria del Campus Virtual).

Amb caràcter voluntari, els estudiants que ho desitgin podran fer una exposició a classe d'algun dels temes marcats amb un asterisc (*). Aquesta activitat és especialment recomanable per a les persones que aspirin a la màxima nota (servirà al professor per posar una nota de qualitat).

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Presentació del curs	1	
Exposicions teòriques dels principals conceptes	31,5	
Comentaris de textos significatius	12	
Avaluació dels continguts del curs i de la metodologia	0,5	

Supervisades

Tutories	20	
----------	----	--

Autònomes

Preparació de temes i textos (dossier)	30	
Lectura (i eventualment recensió) del "Parmènides" de Plató	15	
Lectura (i eventualment recensió) de la tercera part (c. 12, 13, 14) de "Veritat i mètode" de Gadamer	25	

Ampliació bibliogràfica

10

8.- Avaluació

L'avaluació del curs és continuada i pressuposa l'assistència a classe i el seguiment constant del curs. Per aprovar el curs cal: a) que la nota de cada un dels dos exàmens sigui, com a mínim, de 4; b) que la mitjana de les diverses activitats sumi com a mínim 5. Si un alumne no compleix aquestes dues condicions caldrà que es presenti a la reavaluació de l'examen o dels exàmens que impedeixen l'assoliment de l'aprobat. Tot alumne, però, es pot presentar a la reavaluació per apujar la nota dels exàmens.

El treball (recensió) no és objecte de reavaluació, encara que estigui suspès.

Hom qualificarà amb *no presentat* l'alumne que només hagi fet activitats d'avaluació per un valor inferior al 30%.

No hi ha segona convocatòria.

El professor assignarà un dia, hora i lloc de revisió d'examen un cop hagi avaluat les cinc activitats del curs i hagi posat la nota global de qualificació. Els estudiants que han de fer la reavaluació tindran un dia específic de revisió un cop hagin fet l'esmentada activitat de reavaluació.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Examen parcial 1: temes 1-7 Valor: 30 %	1,5	
Examen parcial 2: temes 8-14 Valor: 30 %	1,5	
Recensió a escollir entre el "Parmènides" de Plató (=Recensió 1) i la Tercera part de "Veritat i mètode" (=Recensió 2) Valor: 30	20 *	
Preparació i participació a classe Valor: 10 %		

*Aquestes hores ja estan comptabilitzades en les activitats d'aprenentatge

Exàmens. L'examen pot constar de dues parts: preguntes de teoria i comentari d'un fragment. En les preguntes de teoria caldrà donar raó del contingut dels temes, de la bibliografia bàsica sobre aquell tema i de la lectura obligatòria. La matèria del primer examen parcial seran els temes 1-7 i la lectura del *Parmènides*; la del segon els temes 8-14 i la tercera part de *Veritat i Mètode*.

Recensió. L'alumne pot escollir entre Plató, "Parmènides" o Gadamer, "Veritat i Mètode" (tercera part, c. 12, 13, 14). La recensió serà feta a semblança de les que publiquen les revistes (p. ex. *Enrahonar. Quaderns de filosofia*). Tindrà aproximadament 4000 paraules i constarà de dues parts: un resum descriptiu però molt sintètic del contingut i una valoració crítica. Les recensions es lliuraran a l'aula en format paper. Només s'acceptaran les recensions lliurades dins de termini.

Participació a classe. El professor valorarà que els alumnes participin activament a classe. Preparar a casa les classes, ampliar continguts, fer aportacions, etc. són activitats que, a part del valor que tenen en l'avaluació del curs, poden ajudar a arrodonir la nota.

Exposició d'un tema. Amb caràcter voluntari, especialment els alumnes que aspirin a la màxima nota, poden exposar a classe un dels temes marcats amb un asterisc.

9- Bibliografia i enllaços web

DILTHEY, *El naixement de l'hermenèutica* (Textos Filosòfics, 76), Barcelona, 1997;
R. GABÁS, *Filosofía del siglo XX*, dins J. Hirschberger, *Historia de la filosofía*, III, Barcelona, Herder, 2011.
GADAMER, H.G., *Verdad y método*, Salamanca, Sígueme, 1977F. NEF, *Qu'est-ce que la metaphysique?* París, 2004.
PLATÓ, *Parmènides* (Textos Filosòfics, 55), Barcelona, Edicions 62; i *Diàlegs*, XIV (Fundació Bernat Metge, 144).
RECAS BAYON, J, *Hacia una hermenéutica crítica. Gadamer, Habermas, Apel, Vattimo, Rorty, Derrida y Ricoeur*, Madrid, Biblioteca Nueva, 2006.
VATTIMO, G, *Más allá de la interpretación*, Barcelona, Paidós, 1995.

Nota: en el dossier l'alumne trobarà la bibliografia específica de cada tema

10.- Programació de l'assignatura

El primer dia de classe el professor concretarà les notes.

Presentació de l'assignatura

Introducció

La qüestió de l'ésser

Lliurament de la recensió 1

Examen de la primera part de curs

Llenguatge i veritat

El gir lingüístic en la metafísica. La qüestió hermenèutica

Lliurament de la recensió 2

Valoració de l'assignatura

Examen de la segona part del curs

Data indicada per Gestió Acadèmica: Reavaluació

Nota: aquest és el desenvolupament ideal del curs, que es podria veure afectat en cas que es produïssin elements imponderables.

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
	CLASSES MAGISTRALS	Aula	Dossier d'apunts i	CE6-1, CE5-2, CE5-3, CE8-1,

	COMENTARIS DE TEXT		textos	CE10-1
	TUTORIA	B7-102		
	PREPARACIÓ PRÈVIA DELS TEMES I TEXTOS	Casa o biblioteca	Dossier d'apunts i textos i bibliografia	CTF1, CTF 2, CTF3, CTF4
	LECTURA DE: PLATÓ, <i>PARMÈNIDES</i> ,	Casa o biblioteca	Llibre i bibliografia	CE5-2, CE53, CTF5
	LECTURA DE: GADAMER, <i>VERITAT I MÈTODE (III PART, C. 12, 13, 14)</i>	Casa o biblioteca	Llibre i bibliografia	CE5-2, CE53, CTF5
	PREPARACIÓ I EXPOSICIÓ (VOLUNTÀRIA)	Casa o biblioteca i classe	Bibliografia	CTF1, CE5-2, CE53, CTF5, CTF26

* En funció del nombre d'estudiants que desitgin fer l'exposició.

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
	Recensió 1 (Plató)	Aula	Paper	CE5-2, CE53, CTF5, CTF26
	Recensió 2 (Gadamer)	Aula	Paper	CE5-2, CE53, CTF5, CTF26